

Ljudska Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina za
leto 1927
30 Din.

Številka pošto-
šekovnega urada
Ljubljana 12.592.

Uredništvo
in upravníštvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Razpust Narodne skupščine. — Prva slovenska matura v Kočevju. — Agitacija „Jutra“ za „Napredni blok“. — Iz NRS. — Dopisi. — Tedenske vesti. — Borza. — Inserati.

Razpust Narodne skupščine.

Nove skupščinske volitve dne 11. septembra 1927.

Beograd, 15. junija. Danes je izšla posebna izdaja Službenih Novin, ki prinaša na čelu lista ukaz o razpustu Narodne skupščine in o razpisu novih skupščinskih volitev. —

Besedilo kraljevega ukaza.

Mi Aleksander I., po milosti božji in narodni volji kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, na predlog našega predsednika ministrskega sveta, našega ministra za notranje stvari, po zaslišanju našega ministrskega sveta, na temelju čl. 52 ustave in čl. 1. in 2. zakona o volitvah narodnih poslancev rešili smo in rešujemo: da se Narodna skupščina, izvoljena dne 8. februarja 1925 in z našim ukazom od 17. aprila 1927 sklicana na izredno zasedanje za 1. avgust t. l., razpusti. Volitve narodnih poslancev za štiriletno skupščinsko perijodo 1927, 1928, 1929 in 1930 (čl. 69 ustave) se bodo vršile v vsej kraljevini v nedeljo dne 11. septembra 1927 po predpisih zakona o volitvi narodnih poslancev. Narodna skupščina, izvoljena dne 11. septembra 1927, se sklicuje na izredno zasedanje na dan 5. oktobra 1927. Predsednik našega ministrskega sveta naj izvrši ta ukaz. 15. junija 1927. Aleksander I. r. Slede podpisi vseh ministrov.

Beograd, 15. junija, s. Izredna izdaja Službenih Novin objavlja tudi spremno pismo ministrskega predsednika Vukičevića, s katerim je od kralja zahteval volitve. Ta dokument se glasi:

Spremno pismo predsednika.

Vaše Veličanstvo! Ko je vlada Vašega Veličanstva prevzela državno upravo, je smatrala za svojo najglavnejšo nalogo, da pripravi program zakonodajnega dela, da bi se pospešila ureditev upravnih prilik in čimprej ustvarili povoljniji pogoji za nemoten razvoj državnega gospodarstva. V tem cilju je vlada predvsem vzela v ozir ona vprašanja, katerih zakonodajna ureditev je predvidena v državni ustavi, ali katerih ureditev je neobhodna posledica načel, postavljenih s posameznimi ustavnimi naredbami, brez katerih ureditev se ne more smatrati, da je državna ustava popolnoma privedena v življenje.

Proučavajoč ta vprašanja, je vlada konstatirala, da dosedanja zakonodajna aktivnost ni zadovoljila stvarnih potreb državnega in narodovega življenja in da je cela vrsta u-

stavnih naredb ostala v stvari in do danes neizvršena. Vlada Vašega Veličanstva smatra, da je sprejem teh zakonov prvenstvena dolžnost zakonodajne oblasti in da se njihovo izvedbo ne sme dalje odlagati.

Dasi je težko v enem referatu podati izčrpno listo teh načrtov, ki naj si predložijo Narodni skupščini, je vlada Vašega Veličanstva samo radi primera in da bi obeležila obsežnost in važnost tega posla, svobodna navesti, da se ti zakoni nanašajo: na organizacijo vrhovne oblasti (zakon o volitvah narodnih poslancev), na organizacijo samoupravnih oblasti (zakon o občinah, revizija zakona o oblastni in srezki samoupravi), o administrativni razdelitvi države (ki je samo z uredbo za silo urejena), o organizaciji upravnih oblasti, o organizaciji sodne oblasti, o ureditvi verskih odnošajev in organizacij cerkve itd. Ta že tako obsežni program se ima spopolniti z donošenjem zakonov, ki so potrebni za definitivno saniranje in konsolidacijo državnih financ in zakonov, s katerimi se bo odpravila gospodarska kriza in zagotovil intenzivni gospodarski razvoj države.

Ves naš narod živi v težki gospodarski krizi. Njene težke posledice jako čutijo vsi narodni sloji, posebno naši poljedelci, ki predstavljajo štiri petine življa in bogastva naše države.

Naš poljedelski narod se muči in težko pridobiva najpotrebnejše stvari za svoje življenske potrebe. Radi tega je potrebno, da se donese zakon o državnem računovodstvu in zakon o organizaciji finančnih oblasti in neposrednih davkov ter da se redigirajo fiskalni zakoni, da bi se njihovo funkcioniranje dovedlo bolj v sklad z nemotnim razvojem državnega gospodarstva.

Z druge strani bi se imel ustvariti gospodarski svet in revidirati vsa gospodarska zakonodajna ter uredbe za zakonsko veljavo, da bi se državno gospodarstvo osvobodilo mnogobrojnih in nekoristnih administrativnih obvez in formalnosti, ki danes sprečujejo njen razvoj.

Radi končne rešitve agrarnih odnošajev je potrebno donesti nove ali pa izpremeniti obstoječe zakone. Treba je čimprej oživotvoriti vprašanje cenenega kredita, osnovanje poljedelskih in konsumnih zadrug, da bi poljedelci dobili polno ceno za svoje s težko muko pridobljene proizvode.

Naposled bi se z vrsto zakonov o javnih zgradbah, o graditvi železnic, o melioracijskih delih itd. in s posojili, najetimi v to svrhu,

imeli ustvariti novi pogoji za naše gospodarsko življenje in za neobhodno potrebno gospodarsko ojačenje države.

Tudi vprašanje naše industrije se mora vsestransko vzeti v pretres in najti rešitev, ki bo ustvarila povoljne pogoje za razvoj domače industrije ter zadovoljila proizvajalce sirovin in konsumente industrijskih proizvodov. Naravno je, da neurejene prilike v poljedelstvu in industriji, pa tudi v državni upravi zelo vplivajo na našo trgovino, kateri je treba nuditi možnost polnega razvoja. Tudi delavski stan trpi pomanjkanje vsake vrste radi zastoj v trgovini in industriji. Delavskemu vprašanju se mora posvetiti posebna briga, da se splošno stanje delavstva izboljša.

Ugotavljajoč neobhodnost izvršitve tega zakonodajnega programa vlada Vašega Veličanstva obenem konstatira, da je ta program tako ogromen in da obsega vprašanje velike važnosti, da ga ni mogoče izvršiti s sedanjo Narodno skupščino, kateri je že poteklo več kot polovica ustavne perijode, ki je bila voljena pred več kot dvema letoma na podlagi vprašanja, ki že davno ni več na dnevnem redu.

Za veliko zakonodajno delo, ki nam predstoji, je potrebna Narodna skupščina, ki bo imela pred seboj polno perijodo svojega dela in ki bo izvoljena za ta posel. Vlada Vašega Veličanstva si dovoljuje prositi Vaše Veličanstvo, da blagovoli rešiti, da se Narodna skupščina, izvoljena dne 8. februarja 1925, razpusti in da se dne 11. septembra 1927 vršijo volitve narodnih poslancev. Vašemu Veličanstvu pokorni sluga: Velja Vukičević I. r.

Nova vlada ima sprovesti volitve ter se, ako se po volitvah ne sestavi nova, dne 5. oktobra predstaviti novoizvoljeni Narodni skupščini, ki bo dobila najbrže drugo lice kot pa ga je imela stara.

Gornji program dokazuje, kaj se od nove Narodne skupščine nujno zahteva in pričakuje.

Od volilcev-državljanov samih je odvisno, če naj pridejo v novi parlament možje dela in dejanj, ali pa stari politični spletkarji s svojim negativnim agitatorskim in strankarsko hujskaškim aparatom, ali možje, ki vidijo celo državo in cel narod, ali samo ljudje, ki jim je politika molzna krava za njih osebo in klike.

Kandidatne liste se začno vlagati 17. avgusta. Rok preteče s 25. septembrom. Podpisati jo mora vsaj sto volilcev iz volilnega

okrožja. Vzprejema jo pristojno okrožno sodišče.

Politične stranke,

ki pridejo pri teh volitvah v poštev, so sledeče:

1. **Narodna Radikalna Stranka Srbov, Hrvatov in Slovencev.** V stari skupščini je imela od 359 poslancev 140. To je tista stranka, ki je po vojni ustalila razmere: zatrla komunizem in nezdrav separatizem, dala ustavo, uravnovesila državni proračun in gospodarstvo, napravila aktivno trgovsko bilanco, ustalila dinar, napravila sporazum s Hrvati ter naučila ljudstvo zopet spoštovati državno avtoriteto in ljubiti red. Ker ni imela večine v parlamentu, ni mogla izvršiti nadaljnega svojega programa: reda in točnosti v upravi ter enotne zakonodaje. Da je mogla sploh delati, je morala v svrhu sestave vlade delati kompromise, ki so mnogokrat vzlovljili i njene pristaše i ostale državljanke. Toda to so vzpričo ogromnega od Narodne Radikalne Stranke obavljenega dela za državo in ljudstvo le malenkosti, umljive onim, ki poznajo politično življenje. Edina ta stranka lahko pokaže volilcem na resno svoje delo. Ker vsled prilagojevanja na nove razmere preživlja ta stranka notranjo krizo, ni verjetno, da bi že pri teh volitvah dosegla svoj cilj: večino v parlamentu. Pač pa jo bo imela s kakšno njej sorodno grupo, morda

2. **z demokratsko stranko ali Demokratsko Zajednico** pod vodstvom Davidoviča in Marinkoviča. Ta stranka ima pravzaprav iste cilje kot NRS, le da je po odpadu Pribičevića in Žerjava v prečanskih krajih malo razširjena. Njeno jedro leži v Srbiji. V prečanskih krajih, zlasti pa v Sloveniji, vživa ta stranka vsled resnosti programa in dela velik ugled ter bo prejalislej zadobila tu resnih tai. Šteje 38 poslancev, z Jugoslovansko Muslimansko Stranko kot DZ pa 56.

3. Stranka, ki stoji še na vsedržavnem programu so **Samostojni Demokratje**, to je odcepek Demokratske stranke. Ko se je 1924 leta šlo za sestavo nove vlade, sta Pribičević in Žerjav izstopila iz Demokratske stranke s 15 svojimi prijatelji, se pridružila Pašiču, dobila štiri ministerske sedeže in par podtajnikov ter sta stvorila na ta način takozvano SDS, s Pašičem in Nemci pa vladino večino, ki je trajala tako dolgo, dokler ni Pribičevića in Žerjava zamenil Radič. Poskusi, da bi ti disidentje prišli nazaj v matični klub Demokratske stranke, so se na doslednosti Davidoviča razbili. Danes se vidi vsa fatalnost pogreške Pribičevića in Žerjava, da sta izstopila iz velike DS in jo faktično razbila ter tako onemogočila sistem dveh velikih vsedržavnih strank, ki se v državnih poslih lahko izmenjujeta. Tudi za vstop v NRS sta zamudila pravi trenutek. Stranka je navezana sedaj le še nase. Šteje v celi državi 24 poslancev, od teh v Sloveniji 2. Politično vlogo bi zamogla igrati v bodočnosti le kot jeziček na tehtnici, ako bi pri predstoječih volitvah Davidovič in Vukičević slabo odrezala, kar pa ni verjetno. Tudi bi v tem slučaju priskočile na pomoč vladi takoj konkurenčne stranke SDS pod zelo ugodnimi pogoji, kar se je že ponovno zgodilo, samo da ne pride v vlado SDS, katero hočejo stranke srednjega reda izstradati. Jedro te stranke leži v Liki, v domovini njenega voditelja Svetozarja Pribičevića.

4. **Hrvatska Seljačka Stranka** ni vsedržavna, ampak le pokrajinska stranka z jedrom na Hrvatském, to je v okolici Za-

greba in Podravja. Šteje 49 poslancev ter je v opadanju. Napredna njene moči ni pričakovati

5. **Slovenska Ljudska Stranka** ali klerikalna stranka tudi ni vsedržavna, ampak je le pokrajinska stranka z jedrom v Sloveniji. Je pokrajinsko-verskega in plemenskega značaja, drugače pa odlično organizirana. Razpolaga z izbornim delovnim in gospodarskim aparatom. Pričakovati je, da svojo večino med Slovenci obdrži. Šteje 21 poslancev.

6. **Jugoslovanska Muslimanska Organizacija** je politična organizacija bosanskih muslimanov v Bosni in Hercegovini. V zadnjem času se je pridružila Davidovičevim demokratom ter se torej glade Bosne odločila proti hrvatski in za srbsko tezo, kar je bilo itak pričakovati. Šteje 18 poslancev. Najbrže se v kratkem popolnoma vtopi v DZ oziroma s ranki.

Poleg teh životari še nekaj strančic, med njimi tudi **Nemška stranka** (5 poslancev), ki pa za politično življenje v državi niso prav nič merodajne, ker so preneznatne.

Resni politični krogi pričakujejo od volitev 11. septembra večino Vukičević-Davidovičeve alijanse in s tem zagotovitev resnega dela v bodoči skupščini, za kar je že skrajni čas. S.

Prva slovenska matura v Kočevju

se je vršila od 11. do 21. junija t. l. pod predsedstvom ministerskega delegata oblastnega inšpektorja prof. Jos. Westra ter ravnatelja zavoda prof. Antona Burgarja na tukajšnji državni realni gimnaziji. Zavod je bil namreč do prevrata nemški ter je po prevratu naraščal kot slovenski zavod od razreda do razreda v novi obliki državne realne gimnazije, dočim so nemški razredi postopnjema odpadali. Ta zavod je eminentna trdnjava državne misli v teh narodnomešanih krajih ob italijanski meji ter se je pod spretnim sedanjim vodstvom razvil v odlični zavod, ki je v zvezi z internatom društva „Dijaški Dom“ znan daleč preko mej Slovenije. Od 21 učencev osmega razreda so se vsi prijavili k zrelostnemu izpitu. 18 jih je izpit srečno prestalo, 3 so pa dobili ponavljavni izpit iz enega predmeta. Abiturijenti so priredili nato poslovljni večer z banketom, katerega so se udeležili poleg njih tudi stariši, cel učiteljski zbor ter predstavniki lokalnih in srezkih oblastij. Abiturijent Stanko Mihelič je pozdravil vse došle goste, nakar se je v posebnem poslovilnem govoru poslovil od svojih učencev ravnatelj Burgar, dajoč jim poslednji pot bogate nauke za na pot, in pa njih razrednik profesor Ivan Sivec. Imenom občine kočevske se je poslovil od abiturijentov mestni župan Dr. Ivan Sajovic, dajoč jim obenem praktične migljaje za življenje, a imenom uradništva in oblasti gospod srezki poglavar svetnik Loger, ki je v idealno in mladeniško navdahnjenem govoru priporočil mladini, naj nikdar v življenju ne pozabijo dveh stvari: resnice in pravice. Konečno je povzel besedo gospod oblastni inšpektor prof. J. Wester, ki se je v prisrčnih besedah poslovil od v življenje hiteče mladine, nositeljice idej bodoče generacije. Vsem skupaj se je imenom abiturijentov zahvalil abt. Etbin Bojc, nakar se je večer nadaljeval in konečno zaključil ob slovenski pesmi in godbi.

Prvi slovenski abiturijentje državne realne gimnazije kočevske so: Bog. Bogataj, Etbin

Bojc, Leopold Čampa, Mil. Debelak, Fran Gregorič, Mil. Jenčič, Alojz Javornik, Cvetko Jesih, Ladisl. Kralj, Anton Križnič, Stanislav Lesjak, Stan. Mihelič, Ant. Pucelj, Fr. Pungertič, Jos. Šeško, Milan Šval, Frančiška Kajfež in Žara Štolfa.

Agitacija ljubljanskega „Jutra“ za „Napreden blok“.

Ljubljansko „Jutro“, glasilo Dr. Gregorja Žerjava, voditelja slovenskega krila Pribičevićeve SDS, piše v uvodniku z dne 19. junija 1927, št. 144:

„Radikalna Stranka je v agoniji... Ni dvoma, da je pred desetletji radikalna stranka izkazala izvestne zasluge državi. Po osvobojenju pa ni bila sposobna rešiti problemov razširjene države. Korupcija in nečuvveno partizanstvo sta ji razjedla ostarele ude. Njena organizacija je postala identična s policijskim aparatom. V prečanskih krajih, zlasti pa med Hrvati in Slovenci so se ji pridružili neznačajni podrepniki, ki so iskali kako ugodnost od države, ali imeli kaj skrivati, ali se bati. S tem, da je ta gnoj bil sprejet v radikalno stranko, je bila njena usoda tudi v prečanskih krajih zapečatenana.

Podgane že zapuščajo ladjo. Ginljivo je opazovati, kako se razbegava jata v samem Beogradu, pa tudi v vsej provinciji se izmečki pripravljajo na nove selitve. V Sloveniji je to gibanje izraženo v približevanju k SLS. Bog blagoslovi ta prelaz gnoja. Če in kar pa je bilo ymes poštenih elementov, kjerkoli, ki so v dobri veri zašli v to družbo, se s studom obračajo stran.“

Torej 510 radikalnih glasov v Ljubljani, 500 radikalnih volilcev, kmetov, obrtnikov, delavcev, inteligence v kočevskem srezu, itd. to je vse v očeh „Jutrovcev“ — gnoj. In zakaj? Zato, ker ne volijo tako, kot želi par gospodov okrog „Jutra“. SLS, ki ji „Jutrovci“ predbacujejo celotizem, še ni nikdar tako nesramno grdila svojih nasprotnikov... In isti „gnoj“ žele „Jutrovci“ seveda za — svoj tkzv. Napredni blok!

Et meminisse juvabit!

Iz NRS.

Seja Glavnega odbora NRS in sicer ožjega, to je samo onih članov, ki bivajo v Beogradu (čl. 15 statuta), se je vršila te dni. V delokrog ožjega odbora spadajo tekoče stvari. Vse važnejše stvari pa rešuje Širši Glavni odbor. Med njimi po čl. 14 statuta zlasti tudi izbor članov Glavnega odbora iz Beograda, kar je izrecno določeno. Teh je 20. K tem pride še po en član iz vsakega volilnega okrožja, takozvani delegat, ki ga izbere vsak Okrožni odbor iz svoje srede. 20 Beograščanov s temi delegati tvori najvišji forum stranke. To je glava stranke. Izbrani so za štiri leta kot vsaka organizacija NRS. Pri pozivu se mora dnevni red točno navesti in kaj drugega kot je navedeno sme priti na dnevni red le izjemoma v nujnih slučajih. Kadar klub narodnih poslancev ni zbran, vodi vso politiko stranke Glavni odbor, sicer pa poslanski klub (čl. 22). V tem slučaju vodi Glavni odbor le strankarske stvari (čl. 30).

Iz teh navedb Statutov je jasna presoja o tem, v koliko so veljavni sklepi Ožjega odbora, kot jih poroča dnevno časopisje.

Delegat Glavnega odbora za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto je Dr. Ivan Sajovic, mestni župan v Kočevju.

Seja Okrožnega odbora NRS za volilno okrožje Ljubljana-Novomesto se vrši v

nedeljo 26. junija 1927 ob 10. uri v Ljubljani, Wolfova ulica 1/I. Člani Okrožnega odbora so predsedniki in podpredsedniki Sreznih odborov v volilnem okrožju. Srezniki odbori pa sestojijo kot znano iz vseh predsednikov in podpredsednikov krajevnih organizacij v srezu. Načelo demokracije je torej strogo varovano. Dnevni red seje bo razprava o stanju in moči organizacij NRS v volilnem okrožju ter vseh aktualnih vprašanih volilnega okrožja. Istočasno ima seje Mestni odbor ljubljanski. Izza obeh seji sledi skupno posvetovanje zaeno z mariborskimi delegati glede nastopa NRS v vseh treh slovenskih volilnih okrožjih.

Za kočevski srez sta člana Okrožnega odbora Dr. Ivan Sajovic iz Kočevja kot predsednik in L. C. Tschinkel iz Ribnice kot podpredsednik Sreznega odbora.

Obligatni mesečni sestanek kočevskih radikalov se vrši v soboto dne 2. junija t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni Kropf Kajtna v Kočevju. Poroča Dr. Ivan Sajovic. Udeležba za vse člane v mestu vsled predstojećih volitev obvezna.

Dopisi.

Kočevje. Sicer občinske volitve v mestu še niso na vidiku, ker funkcijska doba sedanjega občinskega zastopstva poteče šele koncem oktobra, vendar pa prijazni naši mestni kmetje od Bauernpartaj-že postajajo nervozni. S silo in umetnimi sredstvi skušajo spremeniti svojo manjšino v večino. Ker pa 180 oziroma 150 krogljic ne more premagati 350, skušajo predvsem dobiti izdajalcev, in če mogoče tudi uskokov v slovenskih vrstah. V svoji megalomaniji ponujajo oni kot manjšina mesto bodočega župana, vedoč, da ga sami ne morejo doseči, zlasti nekemu Slovincu, računajoč na ta način na vsaj majhen razdor v slovenskih vrstah in pa v špekulaciji na častihlepje dotičnega moža in morda tudi dela njegove stranke oziroma okolice. Ta špekulacija Bauernpartajlovcev na naivnost slovenskega človeka ali njegovo efijaltstvo ne bo uspela. Prihodnji mestni župan v Kočevju bo tisti mož, ki bo po možnosti vžival zaupanje vseh odbornikov; ako pa to ne bo mogoče, kar je v Kočevju vzpričo zadržanja Bauernpartajlovcev skoro nemogoče doseči, bo pa župan oni, ki bo imel zaupanje večine, kot je to v vseh korporacijah. Večina zadostuje. In tej večini, ki bo sestavljena po gospodarskih in interesnih vidikih občine, se bo s svojimi neodločujočimi morda sedmimi odborniki od 25 pridružila lahko tudi Bauernpartaj, ako bo do takrat sposobna za resno delo in ustvarjanje v mestu. Ako se pa ne bo, bo pa svojo nalogo vršila večina v mestnem zastopstvu kot jo vrši vestno in pošteno tudi sedaj. Bauernpartaj bo pa še naprej lahko le zabavljala in glasovala proti vsemu, pa naj bo to v še večjo korist prebivalstva, ali pa uganjala neplodno osebno

gonjo. Če je to prav njenim volilcem, bo to nam tudi.

Kočevje. Stanovanjsko vprašanje je v mestu Kočevje danes sigurno najbolj pereča stvar. Že sedaj je trda za stanovanja; jeseni odpade stanovanjski zakon, a v mesto pride nova tvornica bombaževih tekstil s celim štabom strokovnjakov, seveda po večini poženjenih. Vsi ti bodo iskali stanovanj. Delavstvo in uradništvo, pa tudi obrtništvo se boji, da bo deloma brez stanovanj. Od zidave novih hiš je odvisen tudi bodoči razvoj mesta; da ta ne bo majhen, kaže vedno bolj naraščajoča industrija, predstoječa železniška zveza Kočevja z morjem in preko Straže z ostalo Dolenjsko, Štajersko in Zagrebom. Kočevje postane v kratkem važno železniško in industrijsko, a s tem tudi trgovsko središče. Dolžnost mestnega zastopstva je, da ne samo te razvojne možnosti predvidi, ampak da tudi vse potrebno in pravočasno tako ukrene, da predstoječi razvoj ne bo zadrževan, ampak pospeševan v najboljši in najplodovitejši smeri. In prvi pogoj takega razvoja je, da bo na razpolago dovolj stanovanj. Ko je ob priliki proračuna za leto 1927 bilo v občinskem zastopstvu načeto to vprašanje in se je večina izrekla v načelu za podpiranje te akcije, je vstal zastopnik „Nemškega kluba“ ter je ob pritrujevanju svojih nemških tovarišev izjavil, da je v Kočevju dovolj stanovanj in da ni prav nobene potrebe, da bi zidali nove hiše, najmanj pa da je potrebno, da bi občina podpirala tako zidanje, češ, kdor hoče imeti hišo, naj si jo sam sezida, to da nas ne briga. In s svojim nastopom je toliko vspel, da se je to vprašanje odkazalo finančnemu odseku v študiranje. „Nemški klub“ je pri tej priliki pokazal pravo svoje lice v tem vprašanju: kdor hoče zidati, naj zida, to da je le njegovo zasebno vprašanje. Mi pa nismo tega mišljenja. Od zidanja ali nezidanja je odvisen bodoči razvoj ali nerazvoj mesta. Od tega vprašanja je odvisno, ali naj ostane Kočevje dolga vas, ali pa naj izkoristi predstoječe železniške zveze in prometne ugodnosti ter se razvije v lep moderno mesto. Izhajajoč iz tega vidika, je sedanje županstvo rezerviralo lep znesek za načrt mesta, da se bo razvijalo premišljeno, smotreno in na zdravi podlagi. Na podlagi načrta je treba uveljaviti mestni stavbni red. Če pa leži zidanje v življenjskem razvoju mesta in se ljudem tudi predpisuje, kako morajo zidati, je na mestu, da se proži onim, ki z zidanjem grade tudi boljše in lepše bodočnost mesta, vse ugodnosti, ki jih občina zamore dati v svojem delokrogu. Poglejmo, na ljubljansko ali novomeško občino! Najti se mora način med interesi sedanje in bodoče občine ter onimi, ki hočejo naložiti svoje premoženje in dohodke v nove hiše, tako da bodo javni in zasebni interesi pravilno varovani. A med javne spada predvsem interes mesta, da se njegov napredek ne zavira, ampak

pospešuje. Tem interesom pa nikakor ni bil kos shod naših nekaterih nemških meščanov pri Grubarju v preteklem tednu, ki ga je sklicala menda Bauernpartaj po svojem zaupniku. Ta shodič nekaterih naših nemških someščanov se je postavil na večalmanj otopljivo stališče, ki je proti zidanju ter je v tem oziru pripravil precej ostro resolucijo. Z ozirom na ugovore proti takemu stališču tako od strani nekaterih uvidnih Nemcev kakor tudi par slučajno navzočih Slovencev je Dr. Arko kot glavni govornik omilil to resolucijo v toliko, češ, da pod sedanjim občinskim zastopstvom niso za zidanje, češ, da nimajo v županstvo zupanja. To je seveda le manever, da se stvar zavleče; v bodočem občinskem zastopstvu upajo namreč ti ljudje, da bodo imeli že toliko moči, da bodo svoje nazore lahko uveljavili, v sedanjem so pa v manjšini. Odtod „nezaupanje“, po katerem jih pa itak nihče ne vpraša, ker kot manjšina za tako vprašanje niso merodajni, najmanj pa na shodu.

Vsekakor je pa jasno, da obstojata v Kočevju dva tabora: eden za podpiranje zidalne akcije, ki pomeni obenem tudi napredek in modernizacijo mesta, drugi pa je proti zidanju, ki špekulira predvsem očitvidno na glasove hišnih posestnikov, da bi bolje oddajali stanovanja. Toda tudi ta špekulacija je brez stvarne podlage, ker vrednost hiš raste s povečavo in prometom mesta. Očitvidno je, da bodo med tema dvema taboroma morali odločati tudi občinski volilci. Izreči bodo morali odločilno besedo. In čimprej se to zgodi, toliko boljše.

Kočevje. Te dni je začelo županstvo z modernizacijo Podgorske ulice. Ta ulica je nastala iz poljske poti. Vsled tega je bila ozka in krivljasta. Lansko leto je reguliralo županstvo jugovzhodno stran, letos se je pa odločilo velikopotezno in definitivno regulacijo. Sredstva so zagotovljena z različnimi prostovoljnimi prispevki. Gospod R. Loser je dal okoli 600 m² od svojega vrta okoli hiše prostovoljno na razpolago. Ulica se razširi v avenijo, široko okoli 7 m s hodnikoma na obeh straneh in kanalizacijo, ki jo doslej ta ulica ni imela. Ob Lozerjevem vrtu se postavlja lična betonska ograja z žičnim nastavkom. V spomin na stare čase se je staro ulico še fotografiralo, nakar so zapele lopate in krampi. Podgorska ulica bo imela sedaj vse predpogoje za lep moderno četrt mesta.

Ribnica. Cesta med Goričovasjo in Nemško oziroma Dolenjovasjo se nahaja v takem stanju, da postaja vožnja po tej deželni cesti že za življenje nevarna. Ali bi se jo ne moglo popraviti, magari s prostovoljno tlako iz prizadetega dela doline? Naj bi se okrajni cestni odbor za to pobrigal, ali pa vsaj nadrejena oblast, magari policijska.

Velike Lašče. Novi vodovod in elektrarna dobro funkcionirata. Da bi pa prišli ceneje na račun, se sondira teren, če ne bi prišli z elektriko v stik z zatiško odvolpolsko

Glavnica . . . 3,000.000 Din
Rezerve proti . . . 700.000 „
Stanje vlog ca 20,000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Obrestovanje vlog do dneva pologa do dneva dviga:

brez odpovedi . . . 5%
na 1 mesečno odpoved . . . 6%
na 3 mesečno odpoved . . . 7%
na 6 mesečno odpoved . . . 8%

Rentni in invalidski davek plača banka sama.

Uradne ure: od 1/29. do 12. predpól. in od 3. do 5. ure popoldne.

mrežo, ako jo odkupi oblastni odbor, za kar se vrše, kot slišimo, pogajanja. Bilo bi v velikem gospodarskem interesu našega kamnitega okraja, ako bi dobili po ceni električni tok na ta način za cel okraj.

Osilnica. Dne 10. aprila 1927 smo prinesli v številku 7 našega lista dopis iz Osilnice, s katerim se je napadlo gospoda Alojzija Vertnika, posestnika in gostilničarja iz Osilnice, češ, da je oddal popravo Potuharjevega mostu svojemu prijatelju za ceno, ki je bila znatno višja kot pa je bil neki drugi ponudnik ter se je namigavalo, kot da je gospod Vertnik to storil iz razloga, češ, da je Malinarič dajal v njegovi gostilni za pijačo. Obenem se je v tem dopisu napadlo gospoda Jakoba Omahno, češ, da je sitneš, ki liki podrepni muhi tišči v človeka. Naknadno smo se prepričali, da navedbe glede Potuharjevega mostu ne odgovarjajo dejstvom. Gospod Vertnik je oddal popravo mostu najboljšemu ponudniku, ki ga je v naglici imel pri roki, da se mi ustavljal promet, ter je ravnal v vsakem oziru korektno. Da bi bil gospod Malinarič dajal za vino, ni res. Tudi ni res, da bi bil gospod župnik Omahnen siten in da liki podrepni muhi tišči v človeka. Gospod župnik Omahna je ugleden in prevdaren gospod, vsled česar žalitev preključujemo.

Svoje dopisnike pa prosimo, da nam priobčujejo le take stvari, ki se dajo vzdržati tudi po jako strogem tiskovnem zakonu, ker krivice ne moramo delati nikomur.

Uredništvo.

Tedenske vesti.

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander pride začetkom julija na Bled v svojo poletno rezidenco.

Utonil je v Savi pri Ljubljani učiteljščnik Vladimir Tomc, sin gospoda Jos. Tomca, ki je bil pred par leti šef Okrajne bolniške blagajne v Kočevju. Težko prizadetemu očetu naše sožalje!

Sprejem v „Dijaški Dom“ Kočevje se vrši starih gojencev do 15. julija, novih pa po tem terminu v vrstnem redu kot se prijavijo. Prostora je za 105 gojencev ter se bodo vsa mesta oddala. Predpogoj je sprejem na državno realno gimnazijo v Kočevju. Odhodna klavzula iz prejšnjega zavoda je potrebna.

Z Albanijo je spor izravnán na intervencijo velesil v Tiranu in Beogradu. Obe vladi sta predlog velesil sprejeli brez ugovora.

Uradniške razlike se izplačajo tekom meseca julija in avgusta. Nujno je, da se tudi vprašanje kronskih vpokojencev čimpreje ugodno reši, s tem da se prevedejo na dinarje.

Pri volitvah v Bolgariji je zmagala zveza demokratskih strank.

Vsled ustrelitve Vojkova, sovjetskega poslanika v Varšavi, je v maščevanje in vstrašitev dala sovjetska tajna policija kratko malo brez sodbe umoriti 20 mož, ki niso

pristaši njenega režima. Med njimi je tudi knez Pavel Dolgorukov, sorodnik Rurikovcev Romanovov. S tem svojim brutalnim činom je izgubila sovjetska vlada in njeni vlastodržci še tiste simpatije v svetu, ki jih je doslej uživala. Take nečlovečnosti se prejalislej maščujejo.

Občinske volitve v Celju, Kamniku in Novem Mestu so se vršile v nedeljo dne 19. junija. V Novem Mestu je zmagala Gospodarska lista s 13 odborniki od 25 ter je torej dosegla absolutno večino glasov. Na tej listi je kandidirala SDS svoje ljudi in ima torej večino, dasi dvetretjinske kot je potrebna za sklepanje v seji, ne. V Kamniku in Celju so pa zmagali združeni nasprotniki SDS ter iztrgali te dve občini iz rok SDS. Zlasti izguba Celja je za SDS hud udarek, ker to je jako važna postojanka. Lista NRS je v Novem Mestu dosegla 67 glasov, kar je vsekakor častno število, v Kamniku in Celju pa je šla s proti SDS združenimi nasprotniki. Glasom volilnih dogovorov zasede tako v Celju kot v Kamniku mesto župana radikal.

Letalski miting se vrši v nedeljo dne 26. junija na ljubljanskem polju in sicer pri Devici Mariji v Polju. Iz Beograda prideta znana dva naša letalca, ki sta pred kratkim preletela linijo Pariz-Indijo in nazaj v Beograd, kapetan Tadija Sondermajer in poročnik Bajdak. Prideta na istem letalu, to je „Potez XXIX“. Z njima pride na drugih letalih več Slovencev, ki pri aeronavtiki naše države tvorijo večino, zlasti

Ljubljančanov. Miting priredi ljubljansko društvo Aeroklub, ki mu predseduje znani narodni delavec ing. Jurko Maškovšek. O izidu poročamo.

Minister general Milosavljevič pride prihodnji teden v Kočevje, da si ogleda teren za bodočo železnico, ki bo vezala Kočevje z morjem. Obenem bo dal tozadevnim tehničnim komisijam na licu mesta potrebna navodila.

Borzna poročila

Ljubljanska borza.

Efekt: Investicijsko posojila 84 50, Vojná škoda 343—344, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20—22, Zastavni listi 20—22, Celjska posojilnica 195—197, Ljubljanska kreditna 150, Merkantilna Kočevje 98—100, Praštediona 850, Kreditni zavod 160—170, Trbovlje 0—460, Vevče 138, Zastavna družba 55—65, Ščir 104.

Zagrebška borza.

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 84—85, 2 1/2% drž. rente 340, 340—341, Ljubljanska kreditna 150—155, Jugobanka 91—92, Praštediona 850—855, Trboveljska 470—480, Union promlin 300, Vevče 138, Agraria 50—51.

Devize: Amsterdam 22 77—22 83, Dunaj 799—802, Berlin 1348 5—1351 5, Italija 342 17—326 17, London 275 7—276 7, New York ček 56 70—56 90, Pariz 222 25—224 25, Praga 168 20—169, Curih 1093 5—1096 5.

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

CENE IN DELO BREZ KONKURENCE!

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija. Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV.

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000.—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%.
Obrestna mera za hipoteke 8%.
Obrestna mera za menice 12%.